

**หลักเกณฑ์และแนวทางในการตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยรับงบประมาณ**

หน่วยงาน : กองสิ่งแวดล้อมท้องถิ่น
ประเภทเงินอุดหนุน : เงินอุดหนุนทั่วไป
รายการ : เงินอุดหนุนสำหรับการสำรวจข้อมูลและขอบเขตของพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่นที่อยู่ นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถเสนอขอตั้งงบประมาณ : องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ตามบัญชีพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นของกรมทรัพยากรน้ำ
หลักการ/แนวทางในการตั้งงบประมาณ : พื้นที่ชุ่มน้ำถือเป็นทรัพยากรน้ำสาธารณะตามพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการใช้ การพัฒนา การบริการจัดการ การบำรุงรักษา การฟื้นฟู และอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำตามพระราชบัญญัตินี้ ดังนั้น ในปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำรวม ๔๗,๓๓๗ แห่ง เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น ๔๗,๓๓๗ แห่ง ในคราวประชุมคณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้การถ่ายโอนภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมครั้งที่ ๓/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๕ ที่ประชุมได้พิจารณาเกี่ยวกับบทบาทของส่วนราชการในการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่น และการกำหนด Road Map การบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น ซึ่งเสนอโดยกรมทรัพยากรน้ำ โดยที่ประชุมพิจารณาเห็นควรให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ดำเนินการสำรวจข้อมูลและขอบเขตของพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ โดยมอบหมายฝ่ายเลขานุการเสนอต่อที่ประชุมคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่นได้อย่างคุ้มค่ายั่งยืน มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในคราวประชุมครั้งที่ ๕/๒๕๖๕ เมื่อวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๖๕ มีมติเห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ดำเนินการสำรวจข้อมูลและขอบเขตของพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์ ตามที่คณะกรรมการศึกษาความเป็นไปได้การถ่ายโอนภารกิจด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ ที่ผ่านมาสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีการวางแผนและดำเนินงานเพื่อพัฒนาระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (Thailand Biodiversity Information Facility: TH-BIF) ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๖๔ ทำให้มีการพัฒนาคลังข้อมูลฯ ที่สนับสนุนการดำเนินงานในด้านการอนุรักษ์ ฟื้นฟูเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นธรรม โดยระบบคลังข้อมูลฯ ได้ออกแบบระบบเพื่อจัดเก็บข้อมูลพืช สัตว์ จุลินทรีย์ ชนิดพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน สถานภาพการคุกคาม สถานภาพทางกฎหมาย ผู้เชี่ยวชาญ งานวิจัย และการใช้ประโยชน์โดยมุ่งเชื่อมโยงข้อมูลกับหน่วยงานที่มีภารกิจการทำงานเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพมีการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพที่เป็นระบบตามมาตรฐานสากลและได้มีการจัดลำดับความสำคัญของข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพเพิ่มเติมและปรับปรุงข้อมูลให้เป็นปัจจุบันรวมถึงการพัฒนาแพลตฟอร์มของผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลการพัฒนาออกแบบระบบพัฒนาโครงสร้างของอนุกรมวิธานเพื่อการอ้างอิงสำหรับใช้เป็นฐานข้อมูลการอ้างอิงการพัฒนาระบบข้อมูลภูมิสารสนเทศในด้านความหลากหลายทางชีวภาพขยายเครือข่ายการอนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรท้องถิ่นตามแผนการปฏิรูปประเทศด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ โดยในปี พ.ศ. ๒๕๖๕ สำนักงานนโยบายฯ ได้มีการลงนามในบันทึกความเข้าใจการจัดทำระบบคลังข้อมูลฯ กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จำนวน ๑๘ หน่วยงานจาก ๕ กระทรวง และ ๑ องค์กรพัฒนาเอกชน และดำเนินการพัฒนาประมวลผลข้อมูลเชิงพื้นที่ ด้านความหลากหลายทางชีวภาพในระดับจังหวัดและเพิ่มประสิทธิภาพการจัดเก็บข้อมูลและประมวลผลระดับพื้นที่ โดยได้พัฒนาระบบจัดเก็บและแสดงผลพื้นที่นาร่องที่มีความสำคัญด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยปัจจุบัน ระบบคลังข้อมูลฯ ให้บริการและเผยแพร่ข้อมูลความหลากหลายของพืช สัตว์ จุลินทรีย์ ผ่านเว็บไซต์ <https://thbif.onep.go.th/> และสามารถดูข้อมูลการพัฒนา TH-BIF ได้ที่ <https://thbif.onep.go.th/content-page?cpage=about> ดังนั้น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรมีบทบาทในการบูรณาการการสำรวจข้อมูล และขอบเขตของพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นภายใต้ระบบดังกล่าวร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบกฎหมาย/ข้อสั่งการ/นโยบายสำคัญที่เกี่ยวข้อง :

- ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑ – ๒๕๘๐) ด้านที่ ๕ ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิต ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ ๕.๑ สร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ชาติ พื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
ประเด็นยุทธศาสตร์ เรื่อง รักษาและเพิ่มพื้นที่สีเขียวที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ ๒๐ ปี (พ.ศ. ๒๕๖๑-๒๕๘๐) : แผนแม่บทประเด็นที่ ๑๘ เรื่อง การเติบโตอย่างยั่งยืน (แผนแม่บทย่อย หัวข้อการสร้างการเติบโตอย่างยั่งยืนบนสังคมเศรษฐกิจสีเขียว)
- แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ ๑๓ :
หมุดหมายที่ ๑๐ ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
เป้าหมายที่ ๓ สังคมไทยปล่อยก๊าซเรือนกระจกและมลพิษลดลง
- สอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาล : นโยบายเรื่อง การรักษาความมั่นคงของฐานทรัพยากร และการสร้างสมดุลระหว่างการอนุรักษ์ กับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs) เรื่อง ปกป้อง พืชพันธุ์ และสนับสนุนการใช้ระบบนิเวศอย่างยั่งยืน ต่อสู่การกลายสภาพเป็นทะเลทราย หยุดการเสื่อมโทรมของที่ดินและฟื้นสภาพกลับมาใหม่ และหยุดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
- มติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๓ พฤศจิกายน ๒๕๕๒ เรื่อง ทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ
- แผนปฏิบัติการด้านการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยด้วยโมเดลเศรษฐกิจ BCG พ.ศ. ๒๕๖๔ – ๒๕๖๗ (ยุทธศาสตร์ สร้างความยั่งยืนของฐานทรัพยากร ความหลากหลายทางชีวภาพและวัฒนธรรมด้วยการจัดสมดุลระหว่างการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์) และการก้าวสู่ประเทศไทย ๔.๐

เอกสาร/ข้อมูลที่ต้องจัดเตรียมประกอบการเสนอคำขอตั้งงบประมาณ :

วิธีการคิด/สูตรในการคิดคำนวณ :

พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ตามคำจำกัดความตามอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) หรืออนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ คือ “พื้นที่ชุ่มน้ำ หมายถึง ที่ลุ่ม ที่ราบลุ่ม ที่ขึ้นแฉะ พรุ แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขัง หรือน้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่งและน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงชายฝั่งทะเล และที่ในทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน ๖ เมตร” ดังนั้น “พื้นที่ซึ่งมีลักษณะจัดได้ว่าเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ จึงรวมถึง ห้วยหนอง คลอง บึง บ่อ กระพัง (ตระพัง) บาราย แม่น้ำ ลำธาร แคว ละหาน ซานคลอง ฝิ่งน้ำ ลำธาร สระ ทะเลสาบ แอ่งลุ่ม กุด ทุ่งกว๊าน มาบนูน ทาม สนวน แก่ง น้ำตก หาดหิน หาดกรวด หาดทราย หาดโคลน หาดเลน ชายทะเล ชายฝั่ง ทะเลพืดหินปะการัง แหล่งหญ้าทะเล แหล่งสาหร่ายทะเล คุ้ง อ่าว ดินดอนสามเหลี่ยม ช่องแคบ ชะวาก ทะเล ตะกาดหนองน้ำ กร่อย ป่าพรุ ป่าเลน ป่าชายเลน ป่าโกงกาง ป่าจาก ป่าเสม รวมทั้งนาข้าว นาทุ่ง นาเกลือ บ่อปลา อ่างเก็บน้ำ เป็นต้น”

กิจกรรม : รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

การดำเนินกิจกรรม

๑. สํารวจและรวบรวมข้อมูลตามรายละเอียดตารางข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar information sheet) ฉบับลดทอนเพื่อใช้กับพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นเบื้องต้น (รับปรุงจาก : UK Ramsar Information Sheets - all details in structured spreadsheet format ๒๐๑๖) โดยการสอบถามจากประชาชนโดยรอบ ซึ่งมีรายละเอียดข้อมูลที่ต้องกรอกครอบคลุมท้องถิ่นต้องจัดเก็บ ดังนี้

๑.๑ SiteData : ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ รวมถึงคำอธิบายสั้น ๆ เช่น ขนาด สถานที่ วันที่จัดเก็บ

๑.๒ BirdData : แสดงการเกิดขึ้นของนกแต่ละชนิดในแต่ละพื้นที่ รายชื่อชนิดพันธุ์สำหรับแต่ละพื้นที่ รวมเฉพาะชนิดที่ระบุไว้ในเอกสาร สายพันธุ์นกที่เกิดขึ้นบนพื้นที่ชุ่มน้ำ ทั้งนี้ พื้นที่ชุ่มน้ำบางแห่งอาจไม่มีความน่าสนใจของนกอย่างมีนัยสำคัญ

๑.๓ mapsData : แผนผังจุดแสดงตำแหน่งของพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑.๔ Criteria : รายการเกณฑ์ที่กำหนดแต่ละพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑.๕ Physical data : ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับภูมิทัศน์ ธรณีสัณฐานวิทยา ธรณีวิทยา และดิน อย่างคร่าวๆ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำ

๑.๖ Habitat cover : ชนิดพันธุ์ที่พบ และ ระบุเปอร์เซ็นต์พื้นที่ที่พบชนิดพันธุ์ครอบคลุมของที่อยู่อาศัยบางประเภทภายในแต่ละพื้นที่ชุ่มน้ำ สิ่งเหล่านี้มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะของพื้นที่ชุ่มน้ำ ประเภทที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์

๑.๗ Wet types : ข้อมูลกว้างๆ เกี่ยวกับประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำแต่ละแห่ง เช่น พื้นที่ชุ่มน้ำน้ำจืด พื้นที่ชุ่มน้ำทางทะเลชายฝั่ง และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มนุษย์สร้างขึ้น (เทียม) มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความเข้าใจโดยทั่วไปเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพของพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างคร่าวๆ ทั้งนี้ พื้นที่ชุ่มน้ำมากกว่าหนึ่งประเภทอาจเกิดขึ้นในพื้นที่เดียวกันได้

๑.๘ Adverse factors : ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยทางธรรมชาติหรือจากมนุษย์ที่มีนัยสำคัญ ซึ่งส่งผลกระทบในทางลบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำ และมาตรการใดๆ ที่กำลังดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา

๑.๙ Human factors : ข้อมูลสรุปเกี่ยวกับปัจจัยต่างๆ เช่นการถือครอง/การถือครองที่ดิน การใช้ที่ดิน และกิจกรรมของมนุษย์ เช่นการใช้น้ำ การตั้งที่อยู่อาศัยในปัจจุบัน คุณค่าทางสังคมและวัฒนธรรม และมาตรการอนุรักษ์ที่ดำเนินการในพื้นที่หรือติดกับพื้นที่ชุ่มน้ำ

หลักเกณฑ์ในการคำนวณค่าใช้จ่ายในการดำเนินกิจกรรม

๒. สํารวจโดยอ้างอิงจากพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ในขอบเขตขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ปรากฏใน “ตารางพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น” ของกรมทรัพยากรน้ำหรือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแจ้งเพิ่มเติมให้จังหวัดรวบรวมส่งมาที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

๓. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินการ = จำนวนพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นในเขตพื้นที่ x ค่าใช้จ่ายต่อหนึ่งพื้นที่ โดยกำหนดค่าใช้จ่ายดำเนินการต่อหนึ่งพื้นที่ชุ่มน้ำแห่งละ ๑,๕๐๐ บาท

๔. หากพิกัดพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่ในความดูแลของเอกชน ไม่ต้องขอรับจัดสรรงบประมาณอุดหนุน

๔. หากพื้นที่ชุ่มน้ำคาบเกี่ยวพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งแห่งให้มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งใดแห่งหนึ่งเป็นเจ้าภาพในการขอเงินอุดหนุน

เบอร์โทรศัพท์ติดต่อ (สำนักงาน) :

๑. นายพิรวิทย์ พงศ์สุรชีวิน	ตำแหน่ง ผอ.ก.ท.ช.	โทร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๓
๒. นางสาวสติมา เฉลิมมิตร	ตำแหน่ง นวผ. ปก.	โทร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๓
๓. นายฐานกริษฐ์ รัตนพงศ์วี	ตำแหน่ง นวผ. ชก.	โทร ๐-๒๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๓